

Vlaanderen
is open ruimte

OPEN OPROEP RUIMTE VOOR VOEDSEL

Met toewijzing van landbouwgronden
voor een korteketenlandbouwproject
in Vogelzang, Sint-Pieters-Leeuw

Open Oproep Ruimte voor voedsel

Algemene contactgegevens

Ruimte voor voedsel
Vlaamse Landmaatschappij
Regio Oost - Vestiging Leuven
Dirk Boutsgebouw 6 (bus 74)
3000 Leuven
www.vlm.be
Ruimtevoorvoedsel@vlm.be

Contactpersonen oproep Ruimte voor voedsel

- **Johan Laeremans**
Dienst platteland en ontwikkeling
M 0490 58 72 23
- **Lieve Borremans**
Dienst projectontwerp
M 0471 889 321
- **Luc Vander Elst**
Dienst projectleiding
M 0494 56 48 70

1 INLEIDING

De korte keten krijgt de laatste jaren steeds meer aandacht. Een groeiend aantal consumenten wil weten waar hun voedsel vandaan komt en wil kwaliteitsvolle en verse producten recht van bij de boer. Voor landbouwers kan het een alternatief verdienmodel betekenen, waarbij ze vaak een betere prijs voor hun producten kunnen krijgen. Bovendien biedt de korte keten mogelijkheden om voedselkilometers en verpakkingsafval te verminderen en zo tegemoet te komen aan verschillende milieu-uitdagingen waar onze maatschappij mee wordt geconfronteerd. We moeten evenwel vaststellen dat de toegang tot grond een probleem is voor veel landbouwers die willen beginnen met een korteketenlandbouwbedrijf. Grond in Vlaanderen is schaars en duur en nieuwe landbouwers die niet kunnen rekenen op de overname van het familiebedrijf staan vaak voor een intense zoektocht naar geschikte gronden.

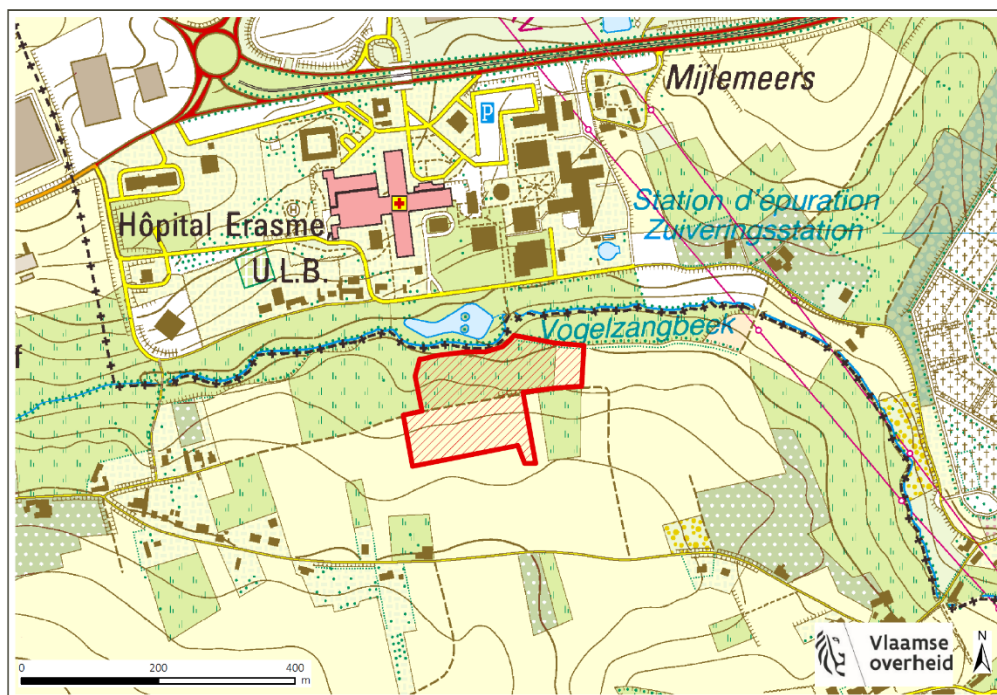
De Vlaamse Landmaatschappij (VLM) wil in dat verhaal ook een rol opnemen en begint daarom met een proefproject waarbij gronden in Sint-Pieters-Leeuw gedurende een aantal jaren ter beschikking worden gesteld van een landbouwer die van start wil gaan met een korteketenproject. Omdat er geen exacte definitie bestaat van de korte keten, gaan we uit van een project dat invulling geeft aan de basisprincipes zoals vastgelegd in het strategisch plan korte keten: betrokkenheid van de consument, een beperkt aantal schakels, zeggenschap van de producent en aandacht voor het lokale karakter. De landbouwer zal de kans krijgen om een korteketenproject uit te werken en verschillende jaren uit te testen. Ook de VLM hoopt via dit proefproject kennis en ervaring op te doen en zo het toekomstig beleid rond korte keten en lokale voedselstrategieën verder vorm te geven.

Om de kans op slagen van het proefproject te vergroten en maximale meerwaarde te creëren op economisch, ecologisch én sociaal vlak zal de VLM de gronden in Sint-Pieters-Leeuw toewijzen via een open oproep. Dit document geeft meer uitleg bij de gronden die via deze oproep zullen worden toegewezen en bij de toewijzingsprocedure.

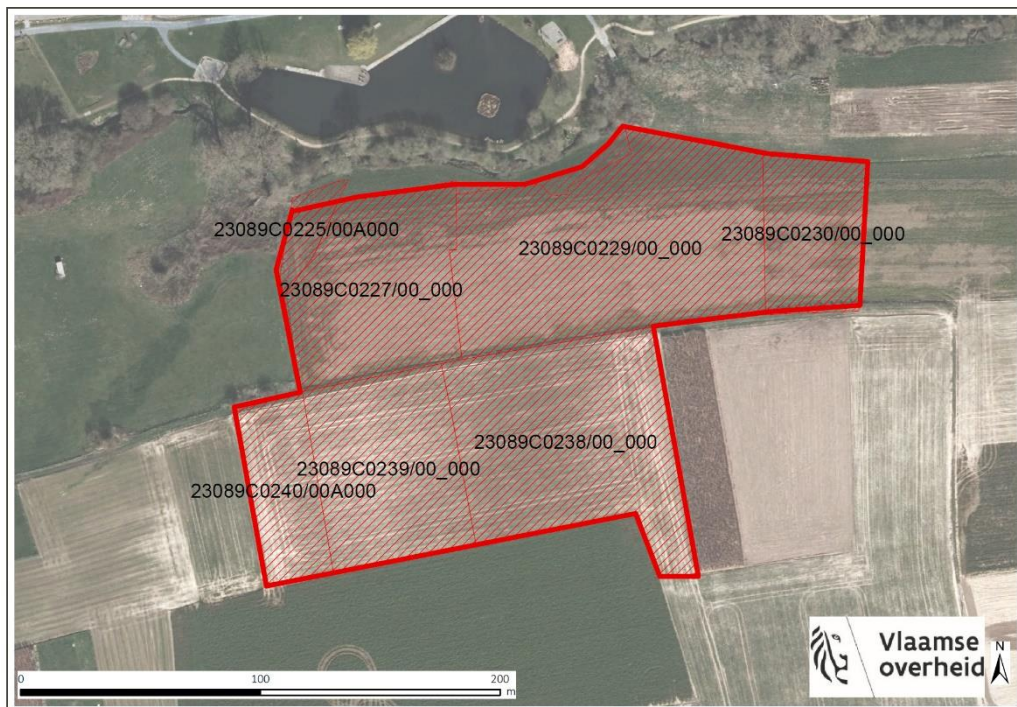
2 AANBOD

2.1 BESCHRIJVING GRONDEN

In 2019 kocht de VLM landbouwgronden aan in Sint-Pieters-Leeuw. De gronden liggen langs de Vogelzangbeek tegen de grens met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, vlak bij het Erasmusziekenhuis en op wandelafstand van de metrostations Erasmus en Eddy Merckx en van de wijken Negenmanneke en Klein Bijgaarden (Sint-Pieters-Leeuw). Het zijn historische landbouwgronden die tot voor kort gebruikt werden voor tuinbouw, met een grote marktpotentie in de onmiddellijke buurt. De gronden liggen in landschappelijk waardevol agrarisch gebied. Hun ligging maakt de gronden zeer geschikt voor het opzetten van een korteketenlandbouwproject. Een deel van de gronden (zie figuur 1 en figuur 2) wil de VLM nu in te zetten in het kader van dit proefproject rond korteketenlandbouw.

Figuur 1: Situering van de gronden (rood gearceerd) langs de Vogelzangbeek, ten zuiden van het Erasmusziekenhuis in Sint-Pieters-Leeuw

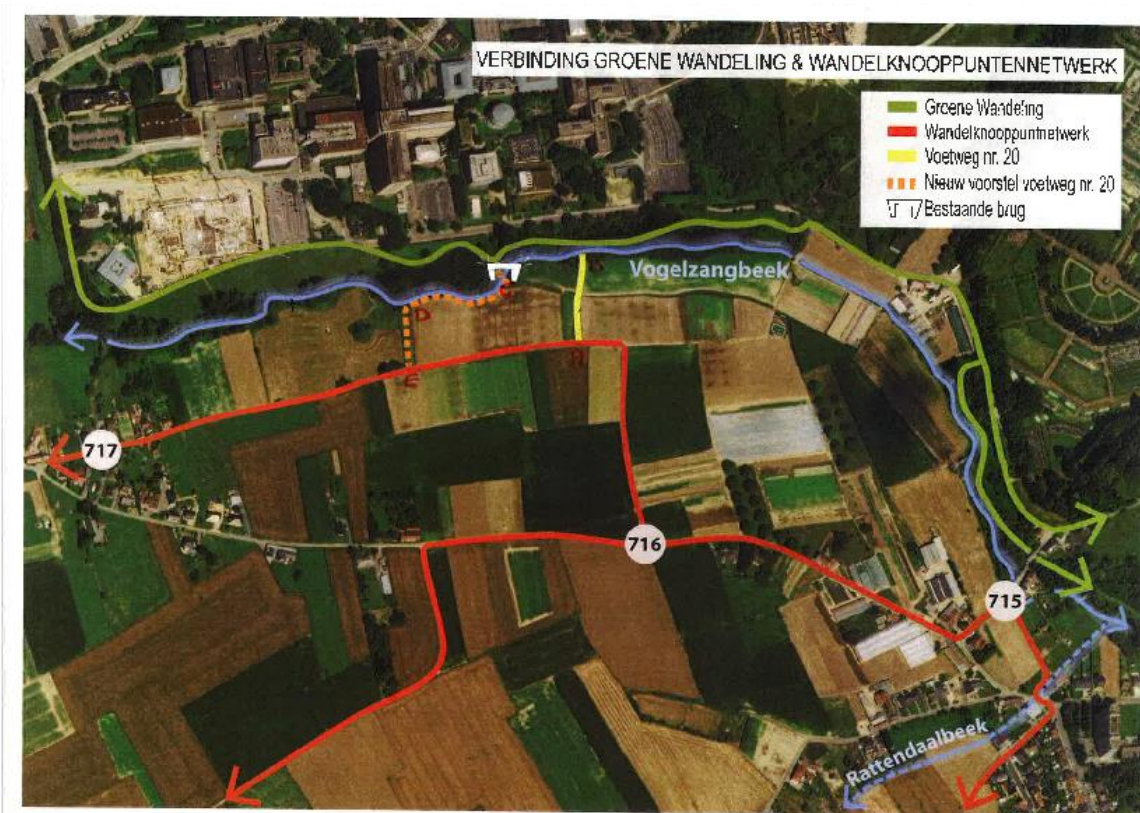
Figuur 2: Detail van de toe te wijzen gronden met de bijbehorende kadastrale perceelsnummers

Het gaat specifiek over de volgende gronden, met een totale oppervlakte van **3 ha 16 a**, die via deze oproep worden toegewezen, zie ook figuur 2:

Sint-Pieters-Leeuw, 6e afd. (Vlezenbeek), bekend onder gemeentenummer (23089), sectie C, nrs. 225/A/deel, 227/deel, 229/deel, 230, 238, 239, 240/A

De gronden werden geselecteerd om volgende redenen:

- De percelen zijn ontsloten voor landbouwverkeer via de Plankvoetweg die erdoor loopt.
- Afgezien van die voetweg vormen de percelen één blok.
- Ontsluiting voor voetgangers langs Brusselse kant gaat op termijn mogelijk zijn via de nieuwe voetweg langs de Vogelzangbeek en het bruggetje in het park van Leefmilieu Brussel, dat al is aangelegd (zie oranje stippellijn op Figuur 3). Daarover bestaan concrete akkoorden met de gemeente Sint-Pieters-Leeuw en met Leefmilieu Brussel en de praktische uitvoering wordt verder ingepland.
- Bodemkundig zijn de percelen geschikt voor tuinbouw. Ze werden daar vroeger al voor gebruikt.
- Overleg met de gemeente Sint-Pieters-Leeuw loopt en verfijnt de verdere invulling, zoals mogelijkheden voor beperkte landbouwinfrastructuur (bv. tunnels), ontsluiting, vergunningen, enz. Er moet rekening mee worden gehouden dat door de ligging in landschappelijke waardevol agrarisch gebied er geen vaste structuren (bv. een schuur) kunnen worden opgericht. De kandidaat kan die best in de nabije omgeving zoeken.

Figuur 3: Voorziene wandelverbinding tussen Groene wandeling en wandelknooppuntennetwerk

Daarnaast informeren we de kandidaten nog over het feit dat de huidige gebruiker op de percelen langs de Vogelzangbeek een vijfjarige beheersovereenkomst heeft afgesloten tot eind 2023 die doorloopt op de percelen die nog in zijn gebruik blijven. Er zijn drie manieren waarop dit kan worden opgelost zonder dat er van de huidige gebruiker subsidies worden teruggevorderd. Dat kan best in overeenstemming met de huidige gebruiker worden besproken. De drie opties zijn:

- De huidige gebruiker kan zijn beheersovereenkomst voortzetten, de nieuwe gebruiker haalt ook voordeel uit de bufferstrook maar kan tot eind 2023 niet over die grond beschikken.
- De nieuwe gebruiker neemt de beheersovereenkomst over voor de volledige detailovereenkomsten/ beheersobjecten, wat mogelijk is mits een administratieve herlocatie van de objecten.
- De beheersovereenkomst wordt voortijdig beëindigd wegens gebruikersoverdracht, waarbij geen subsidies moeten worden teruggevorderd, als de nieuwe gebruiker ook landbouwer is en het perceel registreert.

2.2 GEBRUIKERSOVEREENKOMST

De eerste jaren zullen de gronden in gebruik gegeven worden via een eenjarig pachtcontract. Dat zal jaarlijks vernieuwd worden op voorwaarde dat de gebruiker blijft voldoen aan de gestelde voorwaarden. Die voorwaarden worden hierna toegelicht.

Op lange termijn is het nog niet zeker wie de eigenaar wordt van deze gronden. De VLM heeft niet de intentie om de gronden op lange termijn in eigendom te houden. De bedoeling is om de gronden in de toekomst op te nemen in een landinrichtingsplan. Daarbij zal het korteketenproject zeker in rekening genomen worden, als het op termijn leefbaar blijkt. Zo behoort een overname van de gronden na inrichting en onder voorwaarden (bijvoorbeeld met het oog op voortgezette lokale en duurzame voedselproductie) door de gemeente Sint-Pieters-Leeuw tot de mogelijkheden. Op dat moment kunnen de kandidaat en de gemeente de voorwaarden opnieuw bespreken en vastleggen voor een langere termijn, zodat dan rechtszekerheid voor het korteketenproject kan worden gecreëerd.

3 TOEWIJZINGSPROCEDURE

Om een gelijk speelveld en maximale meerwaarde te garanderen zullen de gronden worden toegewezen aan een gebruiker (of een samenwerking tussen meerdere gebruikers) op basis van een open oproep. Deze oproep stelt een aantal voorwaarden aan de kandidaten zelf, maar komt ook met een beoordelingskader voor de ingediende projecten. Kandidaten kunnen een kandidaatformulier doorsturen, waarin ze eerst hun ervaring toelichten en vervolgens het project vanuit verschillende hoeken voorstellen. Het formulier moet worden ingevuld in het Nederlands. In eerste instantie controleert de VLM of de kandidaat voldoet aan de voorwaarden aan de hand van een verklaring op eer, die bij de kandidaatstelling moet worden gevoegd. Een jury evalueert de ontvankelijke projectvoorstellen aan de hand van de vooropgestelde criteria. Kandidaten kunnen gevraagd worden om bijkomende uitleg te verschaffen bij bepaalde elementen. De jury wijst de gronden uiteindelijk toe aan het hoogstscorende project.

3.1 VOORWAARDEN

De VLM wil de gronden toewijzen aan een kandidaat die over de nodige kennis en ervaring beschikt om een korteketenlandbouwproject succesvol uit te bouwen. Omdat dat ongetwijfeld een aanzienlijke tijds- en arbeidsinvestering vraagt, worden er ook voorwaarden gesteld over tijdsbesteding en arbeidsinkomsten die (op langere termijn) gehaald worden uit het project. Daarnaast zou het voor de VLM ook een grote meerwaarde zijn, als de kandidaat openstaat om op geregelde tijdstippen in overleg te gaan met de VLM. Tijdens dat overleg wordt de voortgang van het project geëvalueerd, de vooropgestelde doelen en de eventueel ondervonden struikelblokken. Zo kunnen we lessen trekken voor eventuele toekomstige projecten.

Kandidaten moeten bij hun kandidaatstelling:

1. Aantonen dat ze landbouwtechnisch bekwaam zijn. Dat gebeurt schriftelijk via het kandidaatformulier, maar kan verder worden onderbouwd door bewijzen of certificaten van gevolgde opleidingen en/of gevolgde stages bij te voegen.
2. Zich ertoe verbinden minstens 50% van de arbeidstijd (0,5 VTE) van de hoofdaanvrager aan het project te besteden en/of minstens 50% van hun inkomen uit het korteketenproject te halen.
3. Zich ertoe verbinden een boekhouding bij te houden en op vraag van de VLM inzage te geven in die boekhouding
4. Zich ertoe verbinden (minstens) jaarlijks feedback te geven over de vooruitgang en de vooropgestelde doelen.

Als de bijlagen niet bijgevoegd zijn, zal de VLM de ontbrekende stukken opvragen. De aanvrager heeft dan nog vijf werkdagen om de ontbrekende bijlagen te bezorgen. Als dat niet gebeurt, wordt de projectaanvraag onontvankelijk verklaard. De jury zal de projectaanvraag dan niet verder beoordelen of goedkeuren.

3.2 BEOORDELINGSKADER

De ingediende projectvoorstellen zullen tegen elkaar afgewogen aan de hand van een beoordelingskader met verschillende criteria. De jury zal aan elk criterium een score toekennen. De jury bestaat uit afgevaardigden van organisaties met expertise in korteketenlandbouwprojecten. De kandidaat met de hoogste score zal de gronden toegewezen krijgen.

De verschillende criteria die beoordeeld zullen worden en hun respectievelijke wegingsfactor worden hieronder weergegeven. Het hoogste aantal punten gaat naar het algemene plan van aanpak waarin het korteketenconcept geduid wordt. De verwachte economische, maatschappelijke en ecologische meerwaarde van het project worden elk gescoord op 20 punten. De verschillende criteria worden verder geduid via verschillende vragen die inspiratie kunnen geven voor het invullen van het kandidaatformulier. Het is evenwel geen noodzaak om telkens alle vragen te verwerken in je kandidatuur. Het korteketenproject blijft immers in eerste instantie gericht op voedselproductie, een doelstelling die in balans moet zijn met eventuele andere doelstellingen van het project.

- **Voorstel - plan van aanpak (40%)**
 - Wat is het algemene concept/businessplan van het korteketenproject?
 - Wat zijn de verschillende deelelementen van het bedrijf (teeltkeuze, productiemethodes, verkoopkanalen, activiteiten, samenwerkingsvormen, enz.) en op welke manier worden die geïntegreerd?
 - Op welke manier geeft het project invulling aan de basisprincipes korte keten, zoals vastgelegd in het strategisch plan korte keten (betrokkenheid van de consument, een beperkt aantal schakels, zeggenschap van de producent en aandacht voor het lokale karakter)?
- **Economisch plan (20%)**
 - Wat is de verwachte inzet van middelen en mensen? Wat is de verwachte productie en/of omzet op korte termijn? Wat is de verhouding opbrengst/gewerkte uren? Met welke vaste kosten moet er rekening worden gehouden? Welke investeringen zijn noodzakelijk?

- **Maatschappelijke meerwaarde (20%)**

3.3 KANDIDAATSTELLING

De effectieve kandidaatstelling gebeurt door het doormailen van het ingevulde kandidaatformulier, dat je [hier](#) kan downloaden, naar het e-mailadres ruimtevoorvoedsel@vlm.be.

Naast het kandidaatformulier verwachten wij als bijlage ook een document met de verklaring op eer waaruit blijkt dat de kandidaat voldoet aan de voorwaarden en eventuele bewijsstukken van zijn of haar landbouwtechnische bekwaamheid. De kandidaat dient een volledig dossier in, uiterlijk op 6 december 2021 om 16 uur. Als wij je kandidaatstelling goed ontvangen, sturen we je een bevestiging.

3.4 TIMING

Omdat de gronden in maart 2022 al vrij en beschikbaar zullen zijn en we de gekozen kandidaat de nodige tijd willen geven om een planning voor het jaar 2022 op te maken, moet de open oproep voor de start van het nieuwe jaar rond zijn. De timing van de open oproep ziet er daarom als volgt uit:

5/11/2021 – 6/12/2021	Lancering oproep met openstelling van het onlineformulier. Zes december is de uiterste dag om zich kandidaat te stellen.
7/12/2021 – 12/01/2022	Beraadslaging jury waarbij de jury mogelijk extra info kan vragen aan de kandidaten (in het kader van een 2 ^e beraadslaging of omdat er onduidelijkheden zijn).
Ten laatste midden januari 2022	De kandidaten worden via mail op de hoogte gebracht of ze de gronden wel of niet toegewezen krijgen.
01/03/2022	Openstelling van de gronden aan de geselecteerde kandidaat.

Contactpersonen bij vragen en meer info:

Johan Laeremans

M 0490 58 72 23

Lieve Borremans

M 0471 889 321

Luc Vander Elst

M 0494 56 48 70

ruimtevoorvoedsel@vlm.be

**Vlaamse
overheid**

VLM.BE